

Give us the tools and we'll finish the job

J.J. Speelziek

Zie hier een aloude uitspraak: 'Geef ons het gereedschap en wij fixen het!' Datzelfde geldt ook voor de hobby-imker: geef hem of haar goed materiaal en hij of zij klaart het, met andere woorden: plezier met de bijen en een goede honingogst.

De Spaarkast van Mommers

Bovengenoemde uitspraak van Churchill in WO-II zouden we kort nadien op bescheiden wijze ook kunnen toedichten aan de oud-Rijksbijenteeltconsulent ir. J.F.A.M. Mommers. Hij vond de alom in gebruik zijnde Simplexkast duur, dubbelwandig zonder enig

uitstekende bijenwoning waarmee prima gewerkt kan worden. Alle voordelen van deze kast worden opgesomd in de juist uitgekomen, geheel herziene vierde druk van het 'Werkboek bijen houden', verkrijgbaar in 'Het Bijenhuis' te Wageningen. Welke bijenbehuizing we overigens ook kiezen, werk met één type kast, waarbij alle samenstellende delen onderling verwisselbaar zijn; eerst als je daarvan afwijkt bemerk je pas de narigheden.

De laatste wijziging van de Spaarkast was de varroa- of gaasbodem, die behalve incidenteel als diagnose-hulpmiddel, bij voorkeur het gehele jaar opengelaten kan worden: hij voorziet dan in een perfecte vocht- en luchtregulatie!

Vervang afstands-blikjes

Afstands-blikjes, erfstuk van de (Engelse) Simplexkast, zijn hinderlijke hulpstukjes, die voor zover incidenteel nog in gebruik, beter vervangen kunnen worden door afstandsrepen. In geen enkel land op het continent kom je ze nog tegen. Hetzelfde geldt voor roosters met sleufperforatie, zeker die van zink, waarvoor in de plaats draadroosters zijn gekomen.

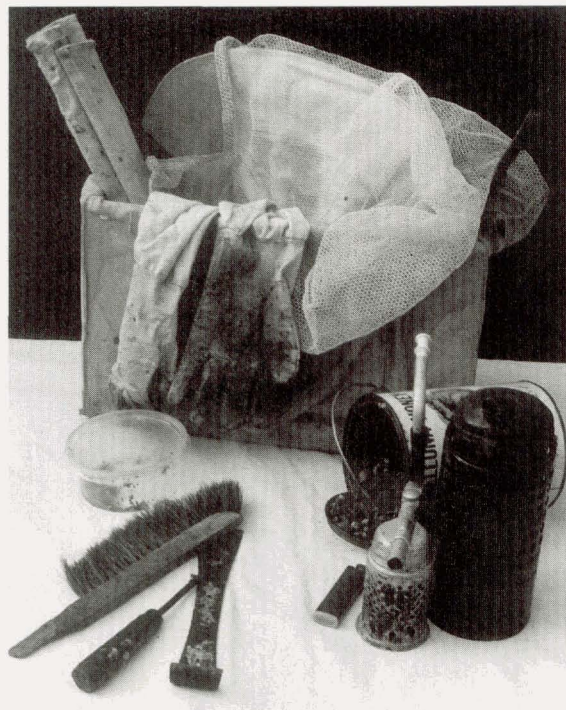
Gebruik het Simplexraampje simpel

Het uniforme Simplexraampje wordt op diverse wijzen benut, wellicht beter gezegd gebruikt of misbruikt. Dat laatste betreft o.a. het aanbrengen van een zaagspleet, waardoor het raampje verzwakt, terwijl de bovenzijde ervan dermate oneffen wordt, dat deze aanleiding geeft tot ongewenste aanbouw en door het ruwe oppervlak aantrekkelijk wordt voor de wasmot. Verzwak de bovenzijde dus niet en houd hem glad, ook praktisch bij het schoonkrabben. Volledigheidshalve zij vermeld, dat het bedraden horizontaal plaatsvindt; de verticale bedrading hoort thuis bij de zogenaamde hoogte of diepteramen, zoals die nog veel in de Duitstalige landen worden gebruikt.

Gegoten of gewalste kunstraat?

Een veel gehoorde vraag is welke wassoort de beste is, gewalste of gegoten. Het belangrijkste verschil heb ik ontdekt bij beroepsimkers in het buitenland. Zij fabriceren in het winterseizoen hun raampjes bij duizenden tegelijk, immers, als de bijen in het voorjaar gaan zoemen, is daar geen tijd meer voor. De gemonteerde raampjes worden dan massaal opgeslagen in een kelder of een schuur. Gewalste raat zou

266

Imkerstas met de belangrijkste gereedschappen: kap, kledjes, beitel, beroker en een doosje voor het verzamelen van propolis. Foto: M.L. Boerjan

effect en een slechte reiskast. Zijn ideaal was de Langstrothkast, solide, eenvoudig van constructie en nog altijd 's werelds meest verbreide kasttype. Aangepast aan onze beperkte drachtmogelijkheden construeerde hij toen rond het reeds bestaande kleinere Simplexraam een nieuwe enkelwandige kast, de Spaarkast, die een versie kleiner werd dan de Amerikaanse Langstrothkast. Thans, na jarenlange ervaring kunnen we constateren dat deze Spaarkast een gouden greep was; een

Beroken met de 'pijp' of de automatische beroker.
Foto's: M.L. Boerjan

tijdens zo'n opslagperiode gaan golven (vervormen), vandaar deze keuze. Gewalste kunstraat functioneert niettemin heel goed mits deze kort voor het inhangen wordt gemonteerd. Als hobby-imker volg ik nochtans het systeem van de beroepsimker en monteer tijdens de winterperiode mijn raampjes met gegoten kunstraat!

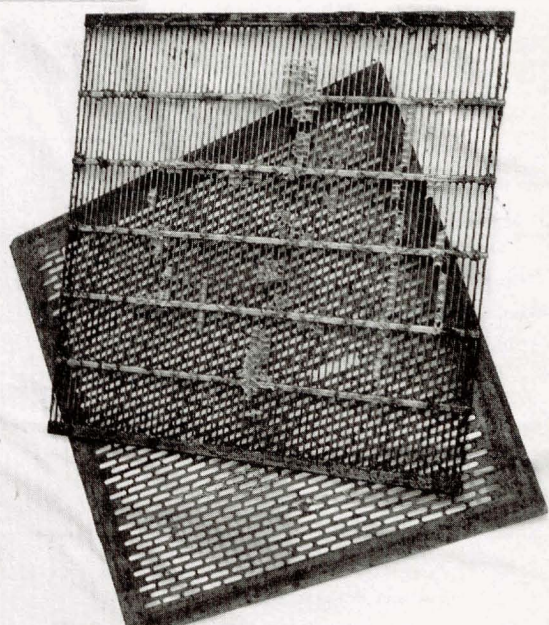
Montage van kunstraat

De wijze van monteren van kunstraat heb ik eveneens van de professionals afgekeken. Zij plaatsen deze op de onderlat, zodat er onder de bovenlat een spleetje van een paar millimeter vrij blijft. In de praktijk blijkt dat deze spleet bij de bovenlat vrijwel direct na het inhangen wordt dichtgebouwd, hetgeen aan de onderzijde lang niet altijd het geval is.

Het dagelijks gereedschap en handschoenen

Bij het behandelen van de volken is er het een en ander aan gereedschap nodig, waarvoor heel veel moois in de handel is. Niettemin werk ik met een goed in mijn hand liggende schroevendraaier (raampjeslichter) en een reeks stop- en plamuurmessen, waarvan ik niet gauw afstand zal doen.

Wellicht een nouveauté zijn mijn handschoenen. Sinds een jaar gebruik ik latex-handschoenen (medische handschoenen). Honderd stuks voor f20,- en verkrijgbaar in drie maten: small-medium-large. Je behoudt hiermee het vingertoppengevoel. Ze zijn voor éénmalig gebruik met het voordeel dat je schone handen houdt.

Twee koninginneroosters, het moderne draadrooster en het ouderwetse gaatjesrooster met bramen.

In geval de bijen elders staan besmeurde ik na het werken in de bijen o.a. vaak het stuur van de auto, hetgeen mijn partner mij niet altijd in dank afnam. Verder wordt je wellicht door de neutrale geur van latex minder snel geprikt. Latex handschoenen zijn ook een goede oplossing voor imkers die niet geprikt mogen worden, o.m. musici en receptionisten. Verder heb ik een paar kennissen die contact-allergisch zijn voor propolis, een probleem dat met latex-handschoenen redelijk goed voorkomen kan worden.

Rook, het ideale kalmeringsmiddel

Ook de bijenpijp behoeft enige aandacht; hoewel de pijp bijzonder praktisch is heeft deze toch een nadeel. Mijn tandarts zou u daarover uitvoerig kunnen inlichten! Bovendien krijg je ondanks het ventiel in die pijp toch een nare rooksmaak in de mond. Als niet-roker nam ik altijd een doos drop mee om die smaak te verdrijven. Sinds enige jaren gebruik ik nu de blaasbalgberoker, die beter voldoet dan die met een uurwerk; die is namelijk altijd juist afgelopen, als je rook nodig hebt. In het verleden was de carbollap een universeel en goed functionerend hulpmiddel om de bijen te kalmeren. Sinds kort is hiervoor een equivalent op de markt gekomen, waar ik echter nog geen ervaring mee heb opgedaan. Tot slot de gelaatsbescherming; daarbij geef ik de voorkeur aan een combinatie van een jack met hoed en sluier; deze sluit goed om de polsen en zit lekker, is luchtig en beperkt de transpiratie.